

بررسی استفاده از اطلاعات حسابداری مدیریت توسط هیئت مدیره بر عملکرد مالی و غیر مالی

محمد محمدی^۱
داوود یوسفوند^۲
دلارم خورشیدی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۲۷ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۸/۲۰

چکیده

مقدمه: حسابداری مدیریت استراتژیک از جمله سامانه هایی است که در عصر حاضر با تغییرات به وجود آمده در محیط کسب و کار کنونی، می تواند با استفاده از مشارکت شرکت ها در سیستم حسابداری مدیریت، به تصمیم گیری مدیران مالی در عملکرد مالی و غیر مالی کمک رساند. ولی متأسفانه علی رغم گذر زمان، هنوز تکنیک های حسابداری مدیریت استراتژیک توسط مدیران مالی به طور صحیح، استفاده نگردیده و منجر شده تا مشارکت شرکت ها در تصمیم گیری های استراتژیک کاهش یابد. سیستم اطلاعات حسابداری مدیریت یک سیستم اطلاعات انعطاف پذیر است که برای پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی مدیریت در راستای اهداف مدیریتی در نظر گرفته شده است هدف از تحقیق حاضر، بررسی استفاده از اطلاعات حسابداری مدیریت توسط هیئت مدیره بر عملکرد مالی و غیر مالی است. **روش پژوهش:** پژوهش حاضر از نظر نوع توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی و بر اساس معادلات رگرسیونی بوده و از نظر هدف جزء پژوهشهای کاربردی به حساب می آید. همچنین این پژوهش به لحاظ گردآوری داده ها از نوع پژوهشهای میدانی و به لحاظ انجام پژوهش در یک بازه زمانی خاص از نوع پژوهشهای مقطعی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه مدیران و حسابداران مدیریت که در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است. **یافته ها:** برای نمونه گیری از جدول مورگان استفاده شده است که تعداد نمونه مورد نظر تعداد ۳۸۴ نفر بدست آمد. روش نمونه گیری نیز در تحقیق حاضر از نوع نمونه گیری غیر تصادفی و ابزار مورد استفاده در پژوهش پرسشنامه های استاندارد است؛ اما به منظور اطمینان بیشتر از شاخص KMO و آزمون بارتلت استفاده شد. **بحث و نتیجه گیری:** نتایج تحلیل ها با استفاده از الگوی معادلات ساختاری نشان داد که اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد مالی اثر معناداری دارد. همچنین اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد غیر مالی اثر معناداری دارد.

واژگان کلیدی

اطلاعات حسابداری مدیریت، عملکرد مالی، عملکرد غیر مالی

۱. استادیار گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی پرندک، تهران، ایران. (نویسنده مسئول: mkz.mohamadi@gmail.com)

۲. استادیار گروه حسابداری، مؤسسه آموزش عالی پرندک، تهران، ایران.

۳- کارشناسی ارشد، حسابداری، مؤسسه آموزش عالی پرندک، تهران، ایران. (Delaram.kh@gmail.com)

۱. مقدمه

رشد و پیشرفت اقتصادی و توسعه انسانی یا فقر و عقب مانده گی و زوال اجتماعی در هر جامعه با رابطه ای متقابل و مستقیم، وابسته به کارایی نظامها و مدیریت سازمانهای آن جامعه می باشد. امروزه سازمانها از اطلاعات و تکنیکهای متعددی در انجام وظایف مدیریتی و استفاده بهینه از منابع بهره می گیرند. یکی از مهمترین ابزار تهیه اطلاعات سیستم حسابداری مدیریت است که وظیفه آن تأمین نیازهای اطلاعاتی مدیران سطوح مختلف در زمینه های برنامه ریزی و کنترل منابع، ارزیابی عملکرد و تصمیم گیری است. استفاده صحیح از اطلاعات حسابداری مدیریت منجر به افزایش کارایی، کنترل، سوددهی، نظارت و اثربخشی می گردد. همراه با افزایش پیچیدگی سازمانها بهره برداری از اطلاعات حاصل از این سیستم برای مدیریت امری اجتناب ناپذیر است. از این رو بدون داشتن سیستم حسابداری مدیریت مناسب و کارا، هدایت مطلوب عملیات و فعالیتها در جهت نیل به اهداف و برنامه ریزی مدیریت امکان پذیر نیست. امروزه برای اینکه سازمان ها در محیط های رقابتی پویا بتوانند تداوم فعالیت و بقای خود را حفظ کنند، نیازمند پیشرفت و بهبود مستمر در عملکرد خود هستند. توانایی ها و قابلیت های یک سازمان از طریق استفاده کارا و موثر منابع سازمان به عنوان ابزارهایی مهم برای بهبود عملکرد سازمانی معرفی می شوند که بهره مندی از آن مستلزم مدیریت مطلع و آگاه می باشد. بنابراین جمع آوری و فراهم کردن اطلاعات مرتبط با عملکرد برای سازمان ها الزم و ضروری است که این نیاز را می توان با بکارگیری سیستم های حسابداری مدیریت منسجم و به روز مرتفع کرد. علاوه بر این، مدیریت برای رسیدن به اهداف سازمان به برنامه ریزی های مستحکمی نیاز دارد که سیستم های حسابداری مدیریت می توانند از طریق روش های عملیاتی مناسب، راهکارهای مختلف را در برنامه ریزی ها بکار گیرند و به مدیران در نیل به اهداف یاری رسانند. در سال های اخیر پیشرفت های قابل ملاحظه ای در سیستم های حسابداری مدیریت حاصل شده است تا آنجا که امروزه نقش نظارتی و کنترلی حسابداری مدیریت در دستیابی به اهداف عملکرد سازمانی غیر قابل انکار است. هر عملیات مالی و غیرمالی درخور اندازه گیری ممکن است تحت شرایط خاصی مفید و سودمند باشد. (فاستر و کینچینگ، ۲۰۱۰) درک روشهای چندگانه اندازه گیری و دانستن زمان و چگونگی استفاده از آنها قسمت اصلی مطالعه حسابداری مدیریت است. برنامه ریزی منابع مالی در راستای تخصیص بهینه این منابع جهت کسب بازدهی مناسب و ارائه خدمات سازمانی به نحوی مطلوب و با کارایی مورد انتظار، بودجه بندی را به عنوان یک اصل بنیادین در راستای دستیابی به اهداف راهبردی و بلند مدت سازمان به امری اجتناب ناپذیر مبدل نموده است که توجه ویژه به آن ضرورت اساسی دارد. در این مسیر، برخی محدودیت ها و ملاحظات اخلاقی مرتبط با بودجه ریزی و تکنیک های مورد استفاده، کاربرد تکنیک های نوین که به زعم کارشناسان و خبرگان کارایی بالاتری هستند را ایجاب نموده است. بودجه، ترجمان هدف ها و راهبردها به صورت عبارت های مالی قابل اجرا است و روش های اجرایی مربوطه و کنترل فرایند عملیات را میسر می سازد (چانگ، ۲۰۱۶). ارزیابی عملکرد فرایندی است که به منظور بررسی و سنجش عملکرد سازمان های عمومی و خصوصی و مدیران و کارکنان آنها صورت می گیرد و هدف نهایی آن بهبود و ارتقای عملکرد سازمانی بر اساس شاخص هایی نظیر: کارایی، اثربخشی، پاسخگویی و رضایت ذینفعان سازمان است. به طور کلی سازمان ها برای آگاهی از میزان مطلوبیت فعالیت ها و نتایج عملکرد خود نیازمند اقدامات مناسب برای کنترل و ارزیابی عملکرد خود هستند. فقدان چنین سیستمی به معنی عدم برقراری ارتباط سازمان با محیط بیرونی است که در نهایت موجب عدم درک صحیح و ارزیابی علمی از تالش های صورت گرفته می شود که ناکارآمدی و بی تحرکی سازمان را در پی خواهد داشت. با توجه

به اینکه سازمان فعالیت ها و خدمات مختلفی را در زمینه های مختلف ارائه نموده است برای تعیین میزان پیشرفت و توسعه سازمانی و بررسی کفایت عملکرد همچنین رضایت ذینفعان (مشتریان و کارکنان) بایستی به کمک روش های علمی و با شاخص های کمی و کیفی برون دادهای سازمان اندازه گیری شود. زیرا رضایتمندی ذینفعان مفهومی است که امروزه در فرهنگ سازمانی اهمیت ویژه ای یافته و به عنوان شاخص توسعه بنگاه های اقتصادی و دستگاه های دولتی به کار گرفته می شود. بنابراین مسئله اساسی این پیشنهاد بررسی رضایتمندی از عملکرد سازمان است تا تلاش شود قانونمندی های رفتاری متناسب با ویژگی های فردی مشتریان و کارکنان مشخص گردد. همچنین کوشش خواهد شد تا راهکارهایی جهت بهبود عملکرد سازمانی ارائه گردد و نتایج آن به عنوان یک دستاورد علمی در سطوح سیاستگذاری و اجرایی مورد بهره برداری قرار گیرد (باسو، ۲۰۱۲). حسابداری یک سیستم اطلاعاتی است که با فراهم کردن اطلاعات الزم کمک می کند تا سرمایه گذارها، اعتبار دهندگان، مدیران و دولت نسبت به مسائل اقتصادی بهتر بتوانند تصمیم بگیرند. برای مثال اگر شخصی بخواهد در شرکتی سرمایه گذاری کند، تمایل دارد که وضعیت مالی آن شرکت و یا نتایج عملیات آن شرکت را در طی سالهای قبل بداند. موضوعاتی که بصورت گزارش های مالی توسط حسابداران تهیه می شود. حسابداری به منظور جوابگویی به نیازهای انسان بوجود آمده است به همین دلیل با گذشت زمان و به موازات گسترش فعالیت های اقتصادی و افزایش پیچیدگی آن، هدفها و روش های حسابداری برای جوابگویی به نیازهای اطلاعاتی، توسعه یافته است چرا که اشخاص، شرکت ها و دولت برای تصمیم گیری در مورد توزیع مناسب منابع مالی نیاز به اطلاعاتی قابل اتکا دارند که این اطلاعات را به یاری حسابداری می توان بدست آورد. از سوی دیگر انجام سرمایه گذاری یکی از مواد ضروری و اساسی در فرایند رشد و توسعه اقتصادی کشور است و سرمایه گذاران نیز از بعد عرضه سرمایه تا حد امکان سعی دارند منابع مالی و غیر مالی خود را به سوئی سوق دهند که کمترین ریسک و بیشترین بازده را داشته باشد. یعنی بدنبال برآورد ریسک سرمایه گذاری خواهند بود. این در حالی است که یکی از مبانی اساسی برای محاسبه ریسک بازار شرکت ها، استفاده از اطلاعات تولید شده توسط سیستم حسابداری است. سیستم های حسابداری مدیریت نتایج اندازه گیری های مالی و غیرمالی فعالیت های عملیاتی را گزارش می کنند. این سیستم ها همچنین به پروژه ها و طرح های عملیاتی آینده نیز کمک می دهند. یکی از نمونه های اطلاعاتی که مدیران به آن نیازمندند، بهای تمام شده محصول و اندازه گیری تحویل تولیدات بموقع است. مشارکت در بودجه بندی و سیستم های حسابداری مدیریت از دیگر موضوعات مورد بحث هستند که با توجه به شرایط رقابتی بازار، جریان تصمیم گیری و استفاده از منابع را کنترل می کنند و به مدیران مالی سازمان ها در شناسایی و کسب اطلاعات مفید پیرامون منابع، فرایندها و قابلیت های سازمان کمک می کنند.

۲. مبانی نظری پژوهش

حسابداری مدیریت استراتژیک پیش بینی های الزم و تحلیل های اطلاعات مالی در بازارهای محصولات شرکت ها و هزینه های رقیبان و ساختارهای هزینه و حفظ استراتژی شرکت ها و موارد مربوط به رقبا در این بازارها در تعدادی از دوره ها را انجام میدهد. اطلاعات حسابداری مدیریت استراتژیک به حسابداری داخلی یا مدیریتی اشاره می کند که با اقدامات الزم برای اطلاعات حسابداری در مدیریت برای یک دامنه ای از اهداف بررسی می شود، هزینه یابی هزینه، عملکرد مدیریت مالی را با ضرورت اطلاعات برای ارزیابی سهام و اهداف مشابه فراهم کرده است. حسابداری مدیریتی، یک عامل استراتژیکی می باشد که روش چند عملکردی را برای چالش های مدیریتی کارآمد موجب می شود. نقش

حسابداری مدیریتی، برای فراهم کردن اطلاعاتی می باشد که مربوط به وظیفه‌ی مدیریت استراتژیکی می باشد، چون در عمل ممکن است شکل گیری های بسیار مختلفی بستگی به چگونگی تصمیم گیری مدیریت های منحصر بفرد برای دنبال کردن اهداف مشترک شان، در نظر گرفته باشند و این موارد در موفقیت مالی سازمان نقش بسزایی دارد. تصمیماتی که باید به منظور حصول اطمینان از تخصیص موثر منابع گرفته شود، نیازمند انواع اطلاعات حسابداری است که تنها حسابداری مدیریت می تواند برای مدیران فراهم کند. حسابداری مدیریت استراتژیک می تواند به عنوان فرآیند شناسایی، جمع آوری، انتخاب و تجزیه و تحلیل داده های حسابداری برای کمک به تیم مدیریت برای تصمیم گیریهای استراتژیک و ارزیابی اثربخشی سازمانی تعریف شود. ایجاد ارتباط بین اطلاعات ارائه شده توسط حسابداری مدیریت با اهداف شرکت، تنها روش تبدیل حسابداری مدیریت به ابزاری مفید برای تصمیم گیری می باشد. در این رابطه، الزم است که حسابداری مدیریت و مدیریت شرکت مشارکت کامل داشته باشند. (فرج زاده و همکاران، ۱۳۹۴) حسابداری مدیریت استراتژیک، پاسخگویی به انتقادات یاد شده است و کوششی است که به وسیله حسابداران مدیریت انجام میشود تا بر ماهیت درونگرایی حسابداری مدیریت فائق آیند. برنامه ریزی سازمان و نحوه تنظیم صورتجلسات، روش های موفق در جهت استخدام، اصول عملی افزایش کارآیی پرسنل فروش و بازاریابی. تدارکات و عملیات، اصول کنترل های داخلی در بخش مالی و دیگر موارد با یک مدیریت استراتژیک صحیح تحت پوشش سازمان به نحو احسن قرار میگیرد. اطلاعات در حسابداری مدیریت استراتژیک شامل تمام اطلاعات مالی و غیرمالی مورد نیاز مدیران است و اطلاعات مربوطه به درآمدها و هزینه‌ها، تنها به دوره‌های کوتاه مدت محدود میشود در حالی که واحدهای اقتصادی برای موفقیت، باید اطلاعات غیرمالی را نیز در برنامه‌ریزی‌های خود مدنظر قرار دهند. برخی معتقدند، حسابداری مدیریت استراتژیک تکامل یافته حسابداری مدیریت است و برخی آن را مرحله بلندپروازانه حسابداری مدیریت می‌دانند، اما به هر حال تفکر استراتژیک موجب شده است که حسابداران مدیریت، حیطه اطلاعات را تا سطح مدیرعامل سازمان، گسترش دهند و نقش مهمتری در سنجش عوامل حیاتی موفقیت پیدا کنند و یافتن این عوامل حیاتی دریچه‌ای روبه موفقیت مالی سازمان، خواهد گشود (بارتون، ۲۰۱۳) در اداره‌ی سازمان مطابق حسابداری مدیریت استراتژیک، عوامل داخلی شامل توان مالی، سرمایه‌فکری، ساختار سازمانی، روحیه کارکنان، سودآوری و عوامل بیرونی نظیر عوامل سیاسی، قانونی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، تکنولوژی و رقابت مورد بررسی قرار میگیرند. در این راه از تحلیل زنجیره ارزش، تحلیل چرخه عمر محصولات و تنظیم ماتریس محصولات بهره گرفته میشود و نیز نقاط قوت و ضعف، فرصتها و تهدیدها شناخته میشود و با سنجش جامع عملکرد و الگوبرداری، عوامل موفقیت مالی شناسایی میشوند. استراتژی ضمن اعمال اصول و مبانی مدیریت در سازمان ها و جوامع، مقصد یا دورنما و مسیر رسیدن به آن مقصد را معین می کند و به سازمان ها می گوید که همواره خود را در یک میدان رقابت نگریسته و با رقبا یا سازمان های مشابه مقایسه کنند؛ و این هیچ محدودیتی به واسطه ماهیت سازمان ها ایجاد نمی کند. در فرایند تدوین استراتژی مقصد و مسیر با استناد به توانایی ها و ظرفیت های درونی سازمان و نیز شرایط محیطی طراحی می شود. بنابراین بر طبق اصول حسابداری مدیریت استراتژیک حسابدار حرفه ای در گیر با سازمان تیم مدیریت ارشد میباشد و به توسعه استراتژی و پیاده سازی با هدف ایجاد مشتری و ارزش سهام و موقعیت رقابتی قوی برای سازمان میپردازد تا به هدف استراتژیک سازمان یعنی موفقیت مالی دست یابد. در حسابداری مدیریت استراتژیک اثر بخشی مد نظر میباشد، بطور کلی اثر بخشی سازمانی دستیابی به اولویتها و اهداف چند گانه در چارچوب نظام ارزشی مشترک با فرهنگ سازمانی است به گونه ای

که کسب اهداف از نظر هزینه و زمان بهینه باشد و رضایت خاطر ذی نفعان را که در جهت کسب اهداف تلاش میکنند را فراهم نماید و قطعاً این رضایت خاطر همان موفقیت مالی سازمان خواهد بود. (کولینس و همکاران، 2017)، به باور (تامپسون، استریکلند و گمبل ۲۰۰۹) پذیرش تکنیک های حسابداری مدیریت استراتژیک، مزیت رقابتی پایداری را نسبت به رقبا می نماید. نیازهای حسابداری مدیریت از گزارشگری صرف اطلاعات تاریخی به ویژه درباره تجزیه و تحلیل واریانس به مشارکت در فرآیند برنامه ریزی استراتژیک سازمان تکامل یافته است. (تامپسون و همکاران، ۱۰۰۹) اظهار نمودند مهارت های به طور فعال در محیط کسب و کاری استفاده می شوند که در آن هوش بازار پیگیری و ارزیابی، تصمیمات استراتژیک اتخاذ و استراتژی رقابتی اعمال گردیده است. این معیارها به ویژه در بخش تولید که در آن کارآیی و اثربخشی هزینه به عنوان یک ابزار رقابتی برای رشد و سودآوری استفاده می شوند، اهمیت دارد. حسابداری مدیریت استراتژیک به عنوان منظر جدیدی از آگاهی در ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی برای طرح ها و موضع گیری استراتژیک در دوره های اخیر به شهرت جهانی دست یافته است. در کشور ایران نیز می توان گرایش به اقتصاد بازار را به وضوح مشاهده نمود. از جمله آزاد سازی رقابت در بسیاری صنایع و همچنین واگذاری شرکت های دولتی به بخش خصوصی که جهت تامین نظر نهادهای بین المللی مانند بانک جهانی به منظور کسب کمک های این نهاد ها می باشد و منجر به محدود شدن نقش دولت در اقتصاد می گردد. البته این نکته باید مورد توجه قرار گیرد که بیشتر کشورهای کمتر توسعه یافته در برابر چرخه های اقتصادی و حوادث غیر قابل پیش بینی آسیب پذیرند. بنابراین حسابداری مدیریت در این کشور ها را نمی توان بدون توجه به عوامل اقتصادی اجتماعی مورد بررسی قرار داد. مدیران برای تصمیم گیری های خود در جهت اداره بهتر سازمان ها از ابزارها و تکنیک های گوناگونی استفاده می کنند. یکی از این ابزارها حسابداری مدیریت است، که از طریق ابزارهای مختلف مدیران را در تصمیم گیری یاری می کند. با توجه به پیشرفت های روز افزون در کلیه علوم، در حسابداری مدیریت نیز پیشرفت های زیادی حاصل گردیده که شامل ظهور نوآوری هایی در آن می باشد. یک تعریف نوآوری را به عنوان نخستین استفاده از دانش جدید می بیند، درحالیکه در تعریف دیگری، نوآوری به عنوان یک چیز جدید در رابطه با یک سازمان معین شناخته می شود. دو جنبه های اصلی تعاریف نوآوری، مربوط به جدید بودن و ارتباط آن با ابتکار است (فلیسیو و همکاران، ۲۰۱۴) حسابداری مدیریت به فرآیند تهیه کردن گزارشات مدیریت و حساب ها که اطلاعات مالی را به درستی، دقیق و به خوبی اطلاعات آماری فراهم می کند، اشاره دارد. اطلاعات مورد نیاز حسابداری مدیریت در یک شرکت روزه روز و برای تصمیم گیری کوتاه مدت فراهم می شود. حسابداری مدیریت نقش مهمی در سازمان های امروزی بازی می کند. حسابداری مدیریت، حسابداری مالی و مدیریت را با یکدیگر به منظور اداره موفق شرکت ها ترکیب می کند. برخی از برطبق نظر چدویک این ابزارهای نوین حسابداری مدیریت عبارتند از هزینه یابی بر مبنای فعالیت، مدیریت بر مبنای فعالیت، هزینه یابی بر مبنای هدف، کارت ارزیابی متوازن و هزینه یابی استاندارد. سیستم های حسابداری که تأمین نیازهای اطلاعاتی مدیریت را بر عهده دارند سیستم های حسابداری مدیریت نامیده می شوند. بی شک هر چه این سیستم ها در برآورده کردن نیاز اطلاعاتی مدیران توانمندتر باشند و با نیازهای اطلاعاتی مدیران همخوانی بیشتری داشته باشند. (مارشال ۲۰۱۷) در دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده موفق تر خواهند بود و استنباط شیوه های مرسوم حسابداری مدیریت در راستای ارائه اطلاعات برای کمک به مدیران در تصمیمات داخلی یک شرکت عمل نموده و در نتیجه کانون سیستم های حسابداری مدیریت نیز گرایشات داخلی دارد. در اواخر دهه ۱۹۸۰، محققان و دانشگامیان به ویژه (جانسون و کاپالن، ۱۹۸۷؛ برومیچ و

بهیمانی، ۱۹۸۹) دریافتند که حسابداری مدیریت سنتی با تغییرات محیط کسب و کار نوین سازگار نبوده و در نتیجه موفق به برآوردن کارکرد اساسی خود در کمک به مدیران در تدوین سیاست ها و تصمیم گیری نمی گردد. تحقق این امر مستلزم افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری مدیریت و تمرکز گسترده تر بر محیط خارجی شرکت و در نتیجه توسعه مفهوم حسابداری مدیریت استراتژیک می باشد. بنابراین حسابداری مدیریت استراتژیک در نتیجه تالش برای جایگزینی با حسابداری مدیریت مرسوم در ارائه اطلاعات مناسب تر و معتبرتر برای مزیت رقابتی پدید آمد. حسابداری مدیریت شامل ارائه اطلاعاتی است که گرایشات خارجی داشته، بازارمحور و مشتری محور بوده و طیفی از تکنیک ها و ابزارها را در تسهیل تصمیم گیری استراتژیک گرا به مدیران ارائه می نماید. (سیموندز ۱۹۸۶) به توصیف حسابداری مدیریت استراتژیک به عنوان مجموعه ای از اطلاعات حسابداری مدیریت درباره کسب و کار و رقبا آن برای استفاده در توسعه و نظارت بر استراتژی کسب و کار پرداخت. حسابداری مدیریت به شرکت اجازه پرداختن به اطلاعات مرتبط تر و دقیق تر را (اجوا، ۲۰۱۵) برای طراحی کارآمد استراتژی های رقابتی آن برای مزیت رقابتی در صنعت می دهد (اگبونیک و همکاران، ۲۰۱۶) حسابداری مدیریت مجموعه ای از ابزارهای حسابداری محسوب می گردد که به ارائه اطلاعات دقیق و بموقع متناسب با جنبه های مختلف مورد نیاز برای تصمیم گیری یک شرکت از جمله هزینه یابی استراتژیک، هزینه یابی هدف، حسابداری رقا، حسابداری مصرف کننده، تصمیم استراتژیک، برنامه ریزی، کنترل و مدیریت عملکرد و ارزیابی می پردازد (آلسوبوا و همکاران ۲۰۱۵) (سینکوئینی و تنوچی، ۲۰۱۰؛ رملجک ۲۰۱۲؛ اگبونیک و همکاران، ۲۰۱۵). شیوه های حسابداری مدیریت استراتژیک، استراتژی هایی ارائه می کنند که بر بسیاری از مشتریان با اولویت پایدار برای محصولات یک شرکت تاثیرگذار هستند. پذیرش تکنیک های حسابداری مدیریت استراتژیک، مزیت رقابتی پایدار را نسبت به رقبا آن ارائه می نماید. نیازهای حسابداری مدیریت از گزارشگری صرف اطلاعات تاریخی به ویژه درباره تجزیه و تحلیل واریانس به مشارکت در فرآیند برنامه ریزی استراتژیک سازمان تکامل یافته است. تامپسون و همکاران اظهار نمودند مهارت های SMA به طور فعال در محیط کسب و کاری استفاده می شوند که در آن هوش بازار پیگیری و ارزیابی، تصمیمات استراتژیک اتخاذ و استراتژی رقابتی اعمال گردیده است. این معیارها به ویژه در بخش تولید که در آن کارآیی و اثربخشی هزینه به عنوان یک ابزار رقابتی برای رشد و سودآوری استفاده می شوند، اهمیت دارد. حسابداری مدیریت به عنوان منظر جدیدی از آگاهی در ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی برای طرح ها و موضع گیری استراتژیک در دوره های اخیر به شهرت جهانی دست یافته است. با این حال، هنوز فقدان ادبیات حسابداری و مطالعات تجربی در کشورهای در حال توسعه ای مانند ایران درباره بررسی استفاده از اطلاعات حسابداری مدیریت توسط هیئت مدیره برای نظارت بر اجرای استراتژی وجود دارد. مطالعه حاضر در پی پر کردن این شکاف با بررسی استفاده از اطلاعات حسابداری مدیریت توسط هیئت مدیره برای نظارت بر اجرای استراتژی در شرکت های تولیدی با تاکید بر شرکت های مستقر در شهر تهران است. بنابراین جستجو برای ابزارهای حسابداری مدیریت، به ویژه در بخش تولید، باید در خط مقدم توسعه استراتژی های رقابتی نوآورانه باشد که سازمان های مدرن را سودآور و رقابتی باقی می گذارد. حسابداران و مدیران شرکتها درباره اطلاعات حسابداری مدیریت چقدر آگاهی دارند؟ تا چه حد ابزارهای حسابداری مدیریت در شرکت های تولیدی پذیرفته شده اند؟ حسابداری مدیریت در عملکرد سازمانی شرکت های تولیدی چه تاثیری دارد؟ نحوه تاثیرگذاری شیوه های مدیریت حسابداری بر تصمیم گیری مدیریت در شرکت های تولیدی چگونه است؟ اینها برخی از سوالات مطالعه حاضر است که باید به آن ها دنبال رسیدگی شود؟

۲,۱. پیشینه پژوهش

هاوان و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان تأثیر فرهنگ سازمانی بر سیستم اطلاعات حسابداری و عملکرد عملیاتی شرکت های کوچک و متوسط در شهر هوشی مین را مورد بررسی قرار داده اند. در این مطالعه برای یافتن پاسخ سوالات تحقیق از دو روش کیفی و کمی بر اساس پاسخ های ۳۵۳ پاسخ دهنده که در شرکت های کوچک و متوسط در شهر هوشی مین کار می کنند، استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که سیستم اطلاعات حسابداری تأثیر مثبتی بر عملکرد عملیاتی شرکت های کوچک و متوسط در ویتنام دارد.

المری و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی ارتباط بین جنبه های حسابداری مدیریت استراتژیک و عملکرد سازمانی را مورد بررسی قرار داده است. هدف از این مقاله، توسعه یک مفهوم گسترده از جنبه های حسابداری مدیریت استراتژیک و نیز بررسی تاثیر این جنبه ها بر ابعاد مالی و غیر مالی عملکرد سازمانی است. داده ها از ۴۳۵ مدیر حسابداری که در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار عربستان، جمع آوری شده است. بدین منظور از تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی برای آزمون رابطه بین جنبه های SMA و OP استفاده می شود. نتایج نشان می دهد که جنبه های SMA به طور معناداری بر OP تاثیر می گذارند و در دو دسته بندی عملکرد مالی و غیر مالی مورد ارزیابی قرار می گیرند.

ایمیاسو و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان حسابداری مدیریت استراتژیک و عملکرد سازمانی شرکت های تولیدی در نیجریه را مورد بررسی قرار داده است. در این مطالعه از نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شده است. ۱۵ شرکت تولیدی به صورت تصادفی برای مطالعه انتخاب شدند. داده ها برای مطالعه از طریق اداره پرسشنامه خود طراحی شده به مدیران و حسابداران شرکت های نمونه گیری بدست آمد. برای آزمون فرضیه های پیشنهادی برای مطالعه از آزمون رگرسیون و t استفاده شد. تحقیق نشان داد که استفاده از ابزار حسابداری مدیریت استراتژیک رابطه مثبتی با عملکرد سازمانی شرکتها دارد. همچنین این مطالعه تفاوت معناداری در اثربخشی تصمیم گیری بین استفاده از ابزار حسابداری مدیریت استراتژیک و تکنیک های حسابداری مدیریتی سنتی نشان داد و نتیجه گیری می کند که پیاده سازی حسابداری مدیریت استراتژیک ضروری است تا عملکرد سازمانی را بهبود بخشد.

لارس و همکاران (۲۰۱۷) به بررسی استفاده از اطلاعات حسابداری مدیریت در یک تصمیم گیری پیچیده و استراتژیک مهم تصمیم گیری: دو مورد مطالعه برون سپاری را مورد بررسی قرار دادند. در این مقاله به بررسی تصمیم برون سپاری در دو شرکت تولیدی قابل توجه می پردازیم. این مقاله، دو مطالعه موردی دو روش روش شناختی مختلف برای تصمیم گیری را نشان می دهد: تحلیلی و مبتنی بر بازی. این رویکردها راه های مختلفی را برای مدیریت عدم اطمینان اطلاعات، ایجاد تعامل میان ائتلاف مشارکت کنندگان تصمیم گیری و استفاده از حسابداری مدیریت ترکیب می کنند. یافته ها نشان می دهد که اطلاعات و تکنیک های مدیریت حسابداری نقش مهمی در رابطه با شرایط تصمیم گیری سازمان یافته پیچیده و تصمیم گیری استراتژیک دارند. روش های نشان داده شده، نمونه های بالقوه آموزشی هستند که سازمان های دیگر می توانند آن را یاد بگیرند.

صدیقی (۱۳۹۹) در تحقیقی تاثیر کاربرد سیستم اطلاعات حسابداری مدیریت بر کیفیت اطلاعات و پیامدهای آن بر حکمرانی خوب دولت را مورد بررسی قرار داده اند این تحقیق به روش توصیفی تحلیلی و با مطالعات کتابخانه ای انجام شده است. نتایج حاکی از آن است که سیستم اطلاعات حسابداری مدیریت و کیفیت اطلاعات، می تواند بر حکمرانی خوب دولت که شامل شاخص هایی نظیر شفافیت، پاسخگویی و مشارکت می باشد تاثیرگذار باشد. بدین معنا که

هرچقدر ضریب سیستم اطلاعات حسابداری مدیریت و کیفیت اطلاعات، بالاتر باشد؛ به همان اندازه، میزان حکمرانی خوب دولت نیز افزایش خواهد یافت.

تختایی و زمان پور (۱۳۹۸) در تحقیقی سیستم اطلاعات حسابداری و نقش و اهمیت آن در تصمیم گیری مدیران را مورد بررسی قرار دادند. این مقاله به تعریف و کاربردهای و اهمیت آن برای تصمیم گیری مدیران می پردازد. در جهان امروز سرعت دسترسی به اطلاعات، در توسعه پایدار موسسه های اقتصادی و تصمیم گیری های اقتصادی استفاده کنندگان نقش حیاتی دارد. آنچه برای مدیران بانک ها و شرکت ها و موسسات دارای اهمیت است، آگاهی از در این میان سیستم اطلاعات حسابداری ابزاری قدرتمند است که پیشرفت، کارآیی و اثر بخشی فرآیند گزارشگری را آسان می کند. این سیستم اطلاعاتی هنگامی می تواند شرایط الزم را برای اعمال مدیریت کارا و موثر ایجاد نماید که افراد کارشناس با اطلاعات تیوریک و تجربه الزم متصدی پردازش اطلاعات مالی باشد. مهم تر از آن انتخاب ویژگی های مناسب برای تصمیم گیری مدیران توسط این افراد کارا است. ویژگی هایی که از سیستم اطلاعات حسابداری ناشی شده و می تواند در درک بهتر شرایط سازمان و بهبود تصمیم گیری آنان نقش موثری را ایفا کنند.

پرویزی و محدی (۱۳۹۶) در تحقیقی تاثیر ویژگی های سیستم اطلاعاتی حسابداری بر تصمیم گیری مدیران در ادارات دولتی استان کردستان را مورد بررسی قرار دادند. هدف از این پژوهش تاثیر ویژگی های سیستم اطلاعات حسابداری بر تصمیم گیری مدیران در ادارات دولتی استان کردستان می باشد. این پژوهش یک پژوهش توصیفی می باشد که جنبه کاربردی دارد. ابزار جمع آوری اطلاعات به صورت پرسشنامه بوده است. جامعه آماری پژوهش ادارات دولتی استان کردستان می باشد که روش نمونه گیری آن تصادفی ساده بوده است؛ و از فرمول کوکران برای تعیین حجم نمونه آن استفاده شده است. همچنین برای تجزیه و تحلیل فرضیات از نرم افزار AMOS استفاده شده است. نتایج نشان می دهد به موقع بودن، مربوط بودن و قابل اتکا بودن اطلاعات حسابداری بر تصمیم گیری مدیریت تاثیر مثبت و معناداری دارد؛ اما قابل مقایسه بودن بر تصمیم گیری مدیریت هیچگونه تاثیری ندارد.

۳. فرضیه های پژوهش

بر اساس سؤال پژوهش، فرضیه های پژوهش به شرح زیر طراحی و تدوین شده است:

فرضیه اول: اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد مالی اثر معناداری دارد.

فرضیه دوم: اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد غیرمالی اثر معناداری دارد.

متغیرهای پژوهش شامل اطلاعات حسابداری مدیریته عنوان متغیرهای مستقل و عملکرد مالی و غیر مالی به عنوان متغیر وابسته می باشد که از پژوهش (سوانبرگ و همکاران، ۲۰۱۹) استخراج شده است.

۴. روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر نوع توصیفی پیمایشی از نوع همبستگی و بر اساس معادلات رگرسیونی بوده و از نظر هدف جزء پژوهشهای کاربردی به حساب می آید. همچنین این پژوهش به لحاظ گردآوری داده ها از نوع پژوهشهای میدانی و به لحاظ انجام پژوهش در یک بازه زمانی خاص از نوع پژوهشهای مقطعی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه مدیران و حسابداران مدیریت که در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است. آمار ارایه شده مورخه ۱۳۹۸/۰۹/۱۵ ایران تعداد ۵۲۶۷۰ نفر است. جهت نمونه گیری از جدول مورگان استفاده شده است که تعداد نمونه مورد نظر تعداد ۳۸۴ نفر

بدست آمد. روش نمونه‌گیری نیز در پژوهش حاضر از نوع نمونه‌گیری غیراحتمالی در دسترس می‌باشد. روش گردآوری داده‌ها به صورت میدانی و با ابزار پرسشنامه است. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش دو دسته می‌باشد؛ الف) مطالعات کتابخانه‌ای: از جمله مطالعه کتابها و نشریه‌های داخلی خارجی (الزویر، اسکوپوس و ...) به منظور دستیابی به مبانی نظری و ادبیات پژوهش پیرامون متغیرهای تحقیق و استفاده از تجارب و یافته‌های پژوهشگران دیگر، ب) استفاده از ابزار پرسشنامه استاندارد (سوانبرگ و همکاران، ۲۰۱۹) به عنوان ابزار اصلی جمع‌آوری اطلاعات و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از آمار توصیفی و آمار استنباطی بصورت توأم استفاده می‌شود. آمار توصیفی: به منظور تحلیل داده‌های جمعیت‌شناختی پژوهش از جدول فراوانی و نمودارهای توصیفی و به منظور توصیف شاخصهای مرکزی و پراکندگی متغیرها از آماره‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، حد‌اقل و حداکثر استفاده خواهد شد. آمار استنباطی: به منظور ارزیابی پایایی پرسشنامه از آزمون ضریب آلفای کرونباخ و برای تحلیل و ارزیابی روایی سؤالات پرسشنامه از تحلیل عاملی تأییدی استفاده می‌شود. به منظور بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش از آزمون K-S و به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از دو بسته نرم‌افزاری SPSS و Smart PLS V:3.2 استفاده شده است. قلمرو زمانی این پژوهش از اسفندماه سال ۱۳۹۸ تا شهریورماه سال ۱۳۹۸ است.

۴.۱. تعاریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

عملکرد مالی و غیر مالی: اشاره به ماهیت و کیفیت عملی دارد که سازمان برای هدایت مأموریتش به سمت سودآوری انجام می‌دهد (ساسانی، ۱۳۹۳). این مفهوم را می‌توان حاصل تعامل سه منبع فیزیکی، مالی و انسانی دانست و گفت که منابع فیزیکی و مالی خود به خود موجب تولید و خدمات نمی‌گردند، بلکه این امر زمانی حادث می‌گردد که عنصر انسانی در سازمان وارد عمل شود و درک رفتار انسان و تأثیر مثبت بر آن می‌تواند سبب افزایش بهره‌وری و بهبود عملکرد گردد. عملکرد عبارت است از فرآیند کار یا نتیجه حاصل شده از فرایند کار. وقتی صحبت از عملکرد میشود نتیجه کار بدست آمده به ذهن متبادر میشود. در زمینه عملکرد، عده‌ای دیگر عملکرد را برای نتیجه کار بکار می‌برند؛ مثلاً اگر سازمانی تولیدات خوبی از نظر کمی و کیفی داشت قضاوت مثبتی از عملکرد آن سازمان میشود و عده‌ای هم عملکرد را برای فرایند انجام کار و نحوه انجام کار و نحوه وظایف بکار می‌برند (علی‌پور، ۱۳۹۱) بررسی عملکرد سازمانها از اهمیت خاصی برخوردار است زیرا به وسیله این عامل مدیریت میتواند مطمئن باشد که سازمان عملکرد بهتری دارد یا نه با وجود اهمیت عملکرد و ارزیابی آن پی بردن به عوامل مؤثر و مرتبط با آن نیز دارای اهمیت است زیرا با دانستن رابطه میزان و شدت ارتباط عوامل مؤثر بر عملکرد می‌توان با تغییر و دستکاری آنها عملکرد را بهبود بخشید و در جهت رشد سازمان گام برداشت. درحقیقت ارزیابی عملکرد شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی دارای فعالیت مشابه و بررسی نتایج حاصل از عملکرد آنها در یک دوره معین و همچنین شناخت متغیرهای تأثیرگذار بر آن از فرآیندهای مهم و راهبردی محسوب می‌شوند که ضمن تعیین جایگاه رقابتی سازمان، نقش قابل توجهی در امر بهبود مستمر و افزایش کیفیت و اثربخشی تصمیمات مدیریت شرکت‌ها دارد (آراسته، ۱۳۹۱).

حسابداری مدیریت: سیموندز، (۱۹۸۱) حسابداری مدیری رابه عنوان "تهیه، تدارک و تحلیل اطلاعات حسابداری درباره یک واحد تجاری و رقابیش، به منظور تدوین استراتژی واحد تجاری" تعریف کرد که در نوع خود تعریف جالبی است، تکنیک های حسابداری مدیریت فراهم سازی اطلاعات برای فرموله کردن استراتژی شرکت و حمایت از اجرای آن به وسیله یک رفتار حمایتی سازگار با استراتژی و کاربرد روش هایی از حسابداری که به کاهش هزینه ها بی انجامد، کیفیت محصول را بهبود بخشد و ارزیابی عملکرد آن در جهت رسیدن به استراتژی شرکت و حفظ موقعیت رقابتی و بقای شرکت در بازار در حال تغییر باشد (المیرانی و سدیک، ۲۰۱۲). تکنیک های حسابداری مدیریت، روش هایی برای رسیدن به این منظورند (خاکساری، ۱۳۹۴) پرسشنامه تکنیک های حسابداری مدیریت: پرسشنامه تکنیک های حسابداری مدیریت طراحی و اعتباریابی شده است

۵. یافته های پژوهش

۵.۱. آمار توصیفی

در این پژوهش ویژگی های خاص نمونه همچون سطح تحصیلات، سابقه کاری، جنسیت و رده حسابرس مورد بررسی قرار گرفت، که در جدول شماره ۱ نتایج این ویژگی های توصیفی ارائه شده اند.

جدول ۱: آمار جمعیت شناختی نمونه پژوهش

متغیر	فراوانی	درصد	متغیر	
			فراوانی	درصد
جنسیت				
مرد	۲۵۹	۶۷,۴۵	لیسانس	۴
زن	۱۲۵	۳۲,۵۵	فوق لیسانس و بالا تر	۳۸۰
متغیر	رده حسابرس		متغیر	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
حسابرس	۱۸۶	۴۸,۴۴	کمتر از ۵ سال	۸۱
حسابرس ارشد	۱۹۰	۴۹,۴۸	۵-۱۰ سال	۱۶۰
مدیر حسابرسی	۸	۲,۰۸	۱۰-۱۵ سال	۱۴۳

در این پژوهش از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی فرض نرمال بودن داده های پژوهش استفاده شده است. نتایج حاصل از این آزمون در جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جدول ۲: نتایج آمار توصیفی و آزمون کولموگروف اسمیرنوف متغیرهای پژوهش

متغیر	حجم نمونه	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه	آماره‌ی آزمون K-S	سطح معناداری
عملکرد مالی	۳۸۴	۳,۲۰۵	۰,۵۱۳	۱	۵	۱,۰۲۳	۰,۶۵۸
عملکرد غیر مالی	۳۸۴	۳,۴۶۵	۰,۴۲۵	۱	۵	۱,۰۰۱	۰,۰۷۰
اطلاعات حسابداری مدیریت	۳۸۴	۳,۷۵۸	۰,۳۶۵	۱	۵	۱,۱۲۵	۰,۰۸۵

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول ۲ سطح معناداری آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای متغیرهای عملکرد مالی (۰,۶۵۸)، عملکرد غیر مالی (۰,۰۷۰)، اطلاعات حسابداری مدیریت (۰,۰۸۵) بدست آمده و چون مقادیر سطح معناداری آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای تمام متغیرهای پژوهش بزرگتر از مقدار ۰/۰۵ (سطح خطای محاسباتی در ۹۵٪) است لذا می‌توان گفت تمام متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر دارای توزیع نرمال می‌باشند که برای تحلیل روابط بین متغیرها می‌توان از آزمونهای پارامتریک (ضریب مسیر، آماره معناداری t و ...) بهره گرفت.

۵,۲. آمار استنباطی**۵,۲,۱. روایی پرسشنامه**

در پژوهش حاضر از پرسشنامه استاندارد (سوانبرگ و همکاران، ۲۰۱۹) استفاده شده است که به طور طبیعی روایی پرسشنامه مورد تأیید قرار می‌گیرد اما به منظور اطمینان بیشتر از شاخص KMO و آزمون بارتلت استفاده شد. خروجی این آزمون‌ها با لحاظ نمودن اطلاعات ۳۰ حسابرس به عنوان نمونه اولیه در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: آزمون KMO و بارتلت برای متغیرهای تحقیق

متغیرها	آزمون KMO	سطح معناداری آزمون بارتلت
عملکرد مالی	۰,۸۰۱	۰,۰۰۰
عملکرد غیر مالی	۰,۸۲۲	۰,۰۰۰
اطلاعات حسابداری مدیریت	۰,۸۳۲	۰,۰۰۰

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول ۳ مقدار شاخص KMO برای متغیرهای پژوهش که بالاتر از ۰/۷ و مقدار سطح معناداری آزمون بارتلت، کوچکتر از ۰/۰۵ است، لذا روایی مورد تأیید است.

۵,۲,۲. پایایی پرسشنامه

برای برآورد پایایی^۱ پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. بر این اساس مقدار آلفا با استفاده از نرم افزار SPSS V:25.0، برای هر یک از متغیرهای پژوهش برابر با جدول ۴ بدست آمده است.

¹ Reliability

جدول ۴: پایایی پرسشنامه

متغیرها	مقدار ضریب آلفای کرونباخ	مقدار پایایی ترکیبی	مقدار پایایی اشتراکی
عملکرد مالی	۰,۸۳۸	۰,۸۳۰	۰,۸۲۸
عملکرد غیر مالی	۰,۸۰۹	۰,۸۰۳	۰,۸۰۰
اطلاعات حسابداری	۰,۸۴۶	۰,۸۳۹	۰,۸۳۵
مدیریت			
پایایی کل پرسشنامه	۰,۸۵۵	۰,۸۵۰	۰,۸۴۹

با توجه به مقدار آلفای بدست آمده برای هر یک از متغیرها که بالای ۰,۷۰ بدست آمده نشان از تأیید پایایی متغیرها و پرسشنامه پژوهش است.

۵,۲,۳. آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه ۱: اطلاعات حسابداری بر عملکرد مالی اثر معناداری دارد

H_0 : اطلاعات حسابداری بر عملکرد مالی اثر معناداری ندارد.

H_1 : اطلاعات حسابداری بر عملکرد مالی اثر معناداری دارد.

جدول ۴: ضرایب مسیر و اعداد معناداری برای آزمون فرضیه ۱

نتیجه آزمون	عدد معناداری	ضریب مسیر	
		به متغیر	از متغیر
قبول فرضیه	۹,۶۳	۰,۸۹	اطلاعات حسابداری مدیریت - عملکرد مالی

با توجه به این که مقدار آماره آزمون t استیودنت محاسبه شده برای متغیرها در بازه $+1/96$ و $-1/96$ قرار نمی‌گیرد (منطقه بحرانی در سطح اطمینان ۹۵٪)، لذا فرضیه H_1 تأیید و H_0 رد می‌شود. بنابراین می‌توان گفت اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد مالی اثر معناداری دارد. با توجه به ضریب مسیر برآوردی بین متغیرها نشان می‌دهد این اثر گذاری به اندازه ۸۹ درصد در جهت مثبت و مستقیم می‌باشد.

فرضیه ۲: اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد غیر مالی اثر معناداری دارد.

H_0 : اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد غیر مالی اثر معناداری ندارد.

H_1 : اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد غیر مالی اثر معناداری دارد.

جدول ۵: ضرایب مسیر و اعداد معناداری برای آزمون فرضیه ۲

نتیجه آزمون	عدد معناداری	ضریب مسیر	
		به متغیر	از متغیر
قبول فرضیه	۸,۵۳	۰,۸۰	اطلاعات حسابداری مدیریت - عملکرد غیر مالی

با توجه به این که مقدار آماره آزمون t استیودنت محاسبه شده برای متغیرها در بازه $+1/96$ و $-1/96$ قرار نمی‌گیرد (منطقه بحرانی در سطح اطمینان 95%)، لذا فرضیه H_1 تأیید و H_0 رد می‌شود. بنابراین می‌توان گفت اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد غیر مالی اثر معناداری دارد. با توجه به ضریب مسیر برآوردی بین متغیرها نشان می‌دهد این اثرگذاری به اندازه 80% درصد در جهت مثبت و مستقیم می‌باشد.

جدول ۶: خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

نتیجه آزمون فرضیه	فرضیه
تأیید فرضیه	اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد مالی اثر معناداری دارد.
تأیید فرضیه	اطلاعات حسابداری مدیریت بر عملکرد غیر مالی اثر معناداری دارد.

نتیجه‌گیری

امروزه محیط کسب و کار جهانی رقابتی تر است. شرکت‌ها بیش از قبل با چالش‌های بازاریابی مواجه شده و در نتیجه روش‌های تهاجمی و پویایی را در شناسایی استراتژی سودآوری اتخاذ می‌نمایند. نوآوری کسب و کار، پیشرفت فناوری و تغییر تقاضای مشتریان، رقابت کسب و کار و بازاریابی را بیشتر نموده است. ماهیت رقابتی فضای کسب و کار معاصر، مدیران شرکت‌ها را وادار به پرورش تکنیک‌ها و استراتژی کسب و کاری نموده که سازمان را به سوی پیشینه سازی سود سوق می‌دهد. به این هدف کسب و کار از طریق افزایش فروش و کاهش هزینه‌های تولید می‌توان نائل آمد. بهینه سازی سود و تقلیل هزینه‌ها سازمان را قادر به ایجاد یک مزیت رقابتی در صنعت می‌نماید. چه بسا شیوه‌های حسابداری مدیریت سنتی قادر به رفع این چالش‌ها نیستند (رملجک و روگوسیک، ۲۰۱۲). شیوه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک، استراتژی‌هایی ارائه می‌کنند که بر بسیاری از مشتریان با اولویت پایدار برای محصولات یک شرکت تاثیرگذار هستند (باسو، ۲۰۱۲). مفهوم حسابداری مدیریت استراتژیک برنامه ریزی و کنترل می‌باشد که قوانین حسابداران مدیریت را با کنترل مدیریتی و فعالیت‌های کنترل عملکردی تعریف می‌کند. حسابداری مدیریت استراتژیک از جمله سامانه‌هایی است که در عصر حاضر با تغییرات به وجود آمده در محیط کسب و کار کنونی، می‌تواند با استفاده از مشارکت شرکت‌ها در سیستم حسابداری مدیریت، به تصمیم‌گیری مدیران مالی در عملکرد مالی و غیر مالی کمک رساند.

منابع

دادخواهی، محمد و گنجی، علیرضا، (۱۳۹۷)، تاثیر سیستم‌های اطلاعات کسب و کار بر حسابداری مدیریت دیدگاه مشاوران، کنفرانس ملی مطالعات نوین اقتصاد، مدیریت و حسابداری در ایران، کرج
 خواجه زاده، الهام و قدسی، نسترن (۱۳۹۴) تأثیر اطلاعات حسابداری در بهبود عملکرد مدیریت، چهارمین کنفرانس بین‌المللی حسابداری و مدیریت و اولین کنفرانس کارآفرینی و نوآوری‌های باز، تهران، همایشگران مهر اشراق

رحیم، جواد و حمید صارمی (۱۳۹۶) نقش حسابداری مدیریت در مدیریت تصمیم گیری شرکتهای، دومین کنفرانس بین المللی مدیریت و حسابداری، تهران، موسسه آموزش عالی صالحان.

ذلقی، مجید؛ حبیب اهلل باقری و محمدجواد کرمی (۱۳۹۵) نقش حسابداری مدیریت در تصمیم گیری مدیران، دومین کنفرانس بین المللی حسابداری، اقتصاد و مدیریت مالی، شهر کرد، دانشگاه پیام نور واحد شهر کرد، سلیمانی، مریم (۱۳۹۶) نقش اطلاعات حسابداری در تصمیم گیری های مالی مدیران بانک مسکن. فصلنامه حسابداری مالی ۷: 28-32-55

صدیقی، علیرضا، (۱۳۹۹) تاثیر کاربرد سیستم اطلاعات حسابداری مدیریت بر کیفیت اطلاعات و پیامدهای آن بر حکمرانی خوب دولت، ششمین کنفرانس بین المللی ترفندهای مدرن مدیریت، حسابداری، اقتصاد و بانکداری با رویکرد رشد کسب و کارها، تهران.

مهرعلی، زهرا و آبدار، فرزانه و معینی فر، مرضیه (۱۳۹۹) ارتباط بین سیستم های اطلاعات حسابداری و سیستم اطلاعات مدیریت در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، چهارمین کنفرانس بین المللی مطالعات نوین مدیریت و حسابداری در ایران، کرج

Alexandra-DanielaSocea (2012) Managerial Decision-Making and Financial Accounting Information. Procedia - Social and Behavioral Sciences. Volume 58, 12 October 2012, Pages 47-55

. Basu, v.; Hartono, E.; lederer, A. L. and sethi, v. (2012). "the impact of organizational commitment, senior management involvement and team involvement on strategic information systems planning" Information and Management, Vol.39, pp.513- 524 13.

Baricelli P., Lucas C., Messina E., Mitra G. (1996) A model for strategic planning under uncertainty; Sociedad Estadistica e Investigacion Operativa, Vol. 4 14.

Carreta, A., Farina, V., (2010), Assessing effectiveness and compliance of banking boards, Journal of financial Regulation and compliance, 18, (4) 356-369. 15.

Collins S. ObohSolabomi O. Ajibolade (2017) Strategic management accounting and decision making: A survey of the Nigerian Banks. Future Business Journal, Volume 3, Issue 2, December 2017, Pages 119-137 16.

Chang. M (2016) The Impact of Quality Characteristics of Accounting Information on Managers' Decisions. International Journal of Business and Social Science, Vol. 2, No. 10, PP. 38 – 46 17.

Collins S. Oboh, Solabomi O. Ajibolade (2017) Strategic management accounting and decision making: A survey of the Nigerian Banks. Department of Accounting, Faculty of Business Administration, University of Lagos (UNILAG),

Akoka, Lagos, Nigeria Received 8 December 2016; received in revised form 21 January 2017; accepted 14 May 2017 18.

Cinquini, L., & Tenucci, A. (2010). Strategic management accounting and business strategy: A loose coupling? Journal of Accounting & Organizational Change, 6(2), 228-259. 19.

Emiaso, Dheseviano & Egbunike, Amaechi Patrick (2018) Strategic Management Accounting Practices and Organizational Performance of Manufacturing Firms in Nigeria. Journal of Accounting and Financial Management ISSN 2504-8856 Vol. 4 No. 1 2018. www.iiardpub.org 20.

- Guilding, C., Cravens, K.S. and Tayles, M., (2000). An international comparison of strategic management accounting practices, *Management Accounting Research*, 11, 113-135. 21.
- James A.F.Stoner and Edvard Freeman (2016) Impact of qualitative accounting information on decision makers. *Journal of Accounting and Economics*, PP. 112 – 134. 22.
- Lars Brad Nielsen, Falconer Mitchell, Hanne Nørreklit (2016) Management accounting and decision making: Two case studies of outsourcing. *Accounting Forum*. Volume 39, Issue 1, March 2016, Pages 64-82 23.
- M. Lachmann, T. Knauer, R. Trapp (2013) Strategic management accounting practices in hospitals: Empirical evidence on their dissemination under competitive market environments. *Journal of Accounting Organizational Change*, 9 (3) (2013), pp. 336-369 24.
- Barton K., & Gordon R. 333333hhe performance measurement manifesto”, a rvard Business Review, 69, AA. 1, 131-137 25.
- Chadwick, A. (2000), Studying Political Ideas: A Public Political Discourse Approach” *Political Studies*, 248 p283-301. 26.
- Cevolini, A. (2016). The strongness of weak signals: Self-reference and paradox in anticipatory systems. *European Journal of Futures Research*, 4(4), 1-13. DOI: 10.1007/s40309-016-0085-1. 27.
- Egbunike, A. P., Egolum, P. U., & Agwarambo, J. C. (2015). Management accounting practices in a changing advanced manufacturing technology environment. *International Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR)*, 3(2), 35-41 28.
- Felicio, J. A., Duarte, M., Caldeirinha, V., & Rodrigues, R. (2014). Franchisee-based brand equity and performance. *The Service Industries Journal*, 34(9-10), 757-771. 29.
- Hurt, R. L. (2013). *Accounting information systems: Basic concepts and current issues* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill. 23 30.
- HA, Van Dung (2020) Impact of Organizational Culture on the Accounting Information System and Operational Performance of Small and Medium Sized Enterprises in Ho Chi Minh City. *The Journal of Asian Finance, Economics, and Business* Volume 7 Issue 2 / Pages.301-308 / 2020 / 2288- 4637) pISSN (/ . 2288-4645) eISSN31.
- Kaplan, R.S., & Norton, D. P. (2008). *The Execution Premium: Linking Strategy to Operations*. Boston, MA.: Harvard Business School Press 32.
- Marshall, B. R., & Steinbart, P. J. (2017). *Accounting Information Systems*. New York, NY: Pearson Education Limited. 33.
- Ojua, M.O. (2016). Strategic management accounting practices among indigenous Nigerian manufacturing enterprises. *Open Science Journal* 1(2), 2-14 34.
- Raml,a,, ,,, & Rogoši ć, A,, 222222Strategic management accountin) practices in Croatia. The Richard et al. (2009): *Measuring Organizational Performance: Towards Methodological Best Practice*. *Journal of International Management Studies*, 7(2), 93- 100. 35.
- Steeve Massicotte, Jean-François Henri (2020) The use of management accounting information by boards of directors to oversee strategy implementation. *The British Accounting Review*. Available online 23 September 2020, 100953 36.
- Simmonds, (1981) Strategic management accounting *Management Accounting (UK)*, 59 (4) (1981), pp. 26-29

Investigating the use of management accounting information by the board of directors on financial and non-financial performance

Mohammad Mohammadi ^{*1}
Davoud Yousefvand ²
Delaram Khorshidi ³

Date of Receipt: 2021/10/19 Date of Issue: 2021/11/11

Abstract

Introduction: Strategic management accounting is one of the systems that in the present era, with the changes in the current business environment, can use the participation of companies in the management accounting system to help financial managers decide on financial and non-financial performance. Unfortunately, despite the passage of time, strategic management accounting techniques have not yet been used properly by financial managers and have led to reduced corporate participation in strategic decision making. Management Accounting Information System is a flexible information system that is designed to meet the management information needs of management in line with management objectives. The purpose of this study is to investigate the use of management accounting information by the board on financial and non-financial performance. Research Method: The present study is a descriptive-correlational survey based on regression equations and is considered as an applied research in terms of purpose. Also, this research is a field research in terms of data collection and a cross-sectional research in terms of conducting research in a specific time period. The statistical population of this study is all managers and management accountants in companies listed on the stock exchange. Results: Morgan table was used for sampling and the desired number of samples was 384. The sampling method in the present study is non-random sampling and the tools used in the research are standard questionnaires. But for more certainty, KMO index and Bartlett test were used. Discussion and Conclusion: The results of the analyzes using the structural equation model showed that management accounting information has a significant effect on financial performance. Management accounting information also has a significant effect on non-financial performance.

Keyword

Management accounting information, financial performance, non-financial performance

1. Assistant Professor of Accounting, Parandak Institute of Higher Education, Tehran, Iran. (Responsible author: mkz.mohamadi@gmail.com)
2. Assistant Professor of Accounting, Parandak Institute of Higher Education, Tehran, Iran.
- 3- Master of Science in Accounting, Parandak Institute of Higher Education, Tehran, Iran. (Delaram.kh@gmail.com)